

NYHET FRÅN GREPPA NÄRINGEN

Foto: Per Wedholm

Fosfordamm minskar näringsläckaget till Svartån

23 september 2016

Svartån i Örebro har problem med höga halter av bakterier och näringsämnen. Extremt höga halter av fosfor och kväve har uppmätts i ett tillrinnande vattendrag. Med en nyanlagd fosfordamm är målsättningen att minska läckaget med upp till 80 procent.

Per Wedholm, kommunekolog i Örebro kommun. Foto: Sussie Flink

Dammen ligger i Karlslunds kulturresevat där det finns en anläggning med ett 70-tal hästar. Lerjorden i hagarna har packats av hästarnas tramp, vilket i kombination med bristen på vegetation gjort att stora mängder fosfor från hästarnas gödsel sköljts ut i ån vid kraftiga regnfall. – Vi visste sedan tidigare att det här var en ganska strategisk plats att göra någonting på, säger Per Wedholm, som är kommunekolog i Örebro kommun. Vi ville ha en lösning som var estetiskt tilltalande eftersom det är ett kulturresevat och som på en begränsad yta kunde råda bot på problematiken med näringsläckaget.

Renar i 3 steg

Dammen som är utrustad med ett kalkfilter blir den första i sitt slag i Örebro län. Vattnet renas i tre steg:

1. vattnet från hästhagarnas dränering kommer in i en djupdel med en meters djup där näringsämnen bundna till lerpartiklar sedimenterar,
2. vattnet rinner vidare till en grunddel med vattenväxter som bromsar upp vattnet och tar upp en del näring,
3. vattnet rinner vidare in i ett kalkfilter, som en grav på 65 kubikmeter fylld med hyttsand (kalciumoxid), som minskar mängden löst fosfor i vattnet.

Växter hjälper till

Tanken är att dammen även ska fungera som en plats för rekreation med rastplatser och vackra växter. Schaktmassorna har använts för att bygga två kullar med rastplatser, vilket sparat 300 000 kronor i anläggningskostnader jämfört med att deponera massorna. Runt dammen kommer vattenväxter att planteras för att få en snabb etablering och kunna styra valet av växter. – Igelknopp och kaveldun är växter som är bra på att ta upp fosfor, tipsar Per Wedholm.

Ger bra effekt

Per Wedholm räknar med att dammens effekt blir fullgod efter ett par år när kanterna stabiliserats och vegetationen etablerats. De mätningar som gjorts hittills visar att 50 procent av fosfor tas upp.

– Målet på sikt är mellan 70-80 procent, säger Per Wedholm.

Låga driftkostnader

Dammen anlades under hösten 2015 och stod klar i december förra året. Kostnaden för anläggningen av dammen blev totalt 580 000 kronor exklusive kostnad för plantering och rastplatser. Kommunen ansökte om ett så kallat LOVA-bidrag (Lokala vattenvårdsprojekt) på 100 000 kronor som täckte delar av kostnaden. Driftkostnaderna är låga eftersom dammen ska fungera med självfall och sättare som reglerar vattennivån. Kalkfiltret och djupdelen grävs ur vart 5-7 år. Hyttsanden som mättats med fosfor ersätts med nytt material och kan användas som gödsel.

Intressant för lantbrukare

Per Wedholm tycker att den här typen av fosfordamm är ett intressant alternativ för lantbrukare. – Absolut, ofta finns någon sank del som lämpar sig för en damm. Det är ett väldigt effektivt sätt att rena vatten från jordbruksmark och som kräver en väldigt liten yta jämfört med våtmarker som är mer arealkrävande. Dessutom kan man få upp till 90 procent i stöd från Landsbygdsprogrammet för anläggningen och gratis rådgivning från Greppa Näringen.

Text: [Teresia Borgman](#)

Läs mer:

- [LOVA-bidraget](#)
- [Våtmarksrådgivning i Greppa Näringen](#)
- [Slutrapport för projektet Greppa Fosfor](#)

Sidan uppdaterades 2016-09-23 av Sofie Logardt

- [Dela på Facebook](#)
- [Dela på Twitter](#)
- [Dela på LinkedIn](#)

[Skriv ut](#)

Relaterade nyheter

- **Forskare granskade miljörådgivare**

12 april 2016 - Kan rådgivning på gården leda till renare vatten? Ja, enligt..

- **Effektivt med små fältdammar**

01 mars 2016 - Brittiska forskare anlade tio små fältdammar för att fånga u..

- **Stora variationer när våtmarker fångar fosfor**

12 februari 2016 - Anlagda våtmarker har troligtvis störst effekt om de placera..

- **Proffsigt dikesunderhåll säkrar dräneringen och förbättrar vattenmiljön**

27 november 2015 - I tyska Niedersachsen anordnar "Landwirtschaftskammer" tills..

- **Internationellt seminarium om vattendirektivet**

23 oktober 2015 - En del länder fokuserar på kväve och andra på fosfor. Irland..

Kontakt

Redaktör för nyhetsbrevet

[Sofie Logardt](#)

040-41 52 84 040-41 52 84

Greppa Näringen är ett samarbete mellan [Jordbruksverket](#), [LRF](#) och [länsstyrelserna](#).

You'll need Skype Credit